

A 7832-es számú csehszlovák rab:

Nyitraújlaki gróf Esterházy János

Szeptember 6-án, szombaton Szlovákiában (a Felvidéken) részt vettem Pered (Tešedikovo) községben gróf Esterházy János, a magyar nemzet mártírjának szoboravató ünnepségén. Emlékmisével kezdődött a római katolikus templomban. Becslésem szerint kétszázan voltunk. A szobrot a komáromi esperes úr Elek László szentelte meg. A szobor 3,2 m magas, hozzáépítve hatalmas kereszt. Felirata: elől Esterházy János neve, alatta az alábbi vers: „Reményeink felfelé nőnek, mint az ágak, Emlékeink lefelé, mint a gyökerek.” A szobor talapzatán hátul a szobrászművész és az esemény szervezőjének neve. A szobrot szlovákiai magyar fafaragó, híres művész: vitéz Smidt Róbert Szógyén (Svodin) alkotta. A szobor megalkotását és felavatását a helyi Mátyusföldi Magyar Nagycsaládosok Egyesületének elnöke, Pásztor Csaba kezdeményezte. A szobrot anyagilag jelentősen támogatta a Magyar Kormány, valamint Böröcz József, a svájci Magyar Keresztény Munkavállalók Egyesületének elnöke, a Rákóczi Szövetség budapesti elnöksége, és még sok szlovákiai magyar ember. Az ünnepségen a Magyar Kormány is képviseltette magát. A Szlovák Kormány távol maradt, mert Esterházy Jánost hazaárulónak tartják, és a mai napig sem hajlandók rehabilitálni. Döbbenetes erről az emberről ilyet állítani, aki a magyar-szlovák megbékélés apostola volt, és a szlovákiai zsidók deportálása ellen egyedül ő tiltakozott a pozsonyi náci-parlamentben. (Esterházy János a morvaországi mirovi tbc-és börtönben 1957. március 11-én halt mártírhalált.)

A szoboravató ünnepséget Pásztor Csaba elnök nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy Esterházy János szobra a felvidéki magyar családok összességét szimbolizálja, a keresztény értékrendet jelenti. Esterházy nagyon jó édesapa volt. Szlovákiai, 1940. karácsonyi köszöntője: „Hozom a magyar keresztény szívem szeretetét azzal az ígérettel, hogy amíg e szív dobog, addig a magyar ügyet és a magyar-szlovák megbékélést fogja szolgálni.” Dr. Gustáv Husák ezt 1945-ben megszakította.

Pered magyar község polgármestere magyar létére is távol maradt, mert a szobor Esterházy János felirattal készült, és ezért attól tartott, hogy a Szlovák Kormány megbüntetné, ha a szobor elhelyezését hatóságilag engedélyezné. Tehát a szobrot magánterületen, a Főutcában, háromszög alakú területet kihalászva úgy helyezték el, hogy az ott közlekedő minden autós és gyalogos láthassa. A terület kisebbik befogója mentén a 13 aradi vértanúnk kopjafái sorakoznak, ezzel is hangsúlyozzák a szervezők, hogy szerintük Esterházy János a 14. mártírnak tekinthető. A háromszög hosszabbik befogója a magántelek felé a területet lezárja, és a sötétszürke falon a 7832 –es rabszám fölnyagyítva, a Mirovi börtönt szimbolizálja.

A szlovákok 1945-48 közötti brutalitásai a felvidéki magyarság ellen, a kényszerű lakosságcsere, most pedig a hetven éve tartó asszimiláció idézte elő a felvidéki magyarok mai helyzetét, amely odáig fajult, hogy Pozsony számukra sem autonómiát nem adott, sem a kettős állampolgárságot nem engedélyezi.

Az ünnepség után dr. Molnár Imre, magyar történész és külügyi diplomatánk ismertette Esterházy János életéről és mártírhaláláról írt második könyvét, a Deáki (Diakovce) magyar község kultúrtermében, az ezeréves bencés katedrális tövében. Deáki arról nevezetes, hogy a bencés katedrálisából származik a „Halotti beszéd”, a magyar nyelv megmaradt, latin betűkkel írt első írásmelke. Molnár Imre második könyve 173 oldalon az Esterházy-dokumentumok gyűjteménye, fotómel-

lékletekkel. Címe: Kegyelemből életfogytig, alcíme: Esterházy János szenvedés-történetének dokumentumai. Kiadta: a Magyar Egyháztörténeti Munkaközösség (METEM) Budapest és a História Ecclesiastica Hungaria Alapítvány, Budapest, 2000. A könyv előszavát főtisztelendő Várszegi Asztrik, pannonhalmi főapát úr írta.

A szoboravatáson és a könyvismertető előadáson nemcsak a szlovákiai magyarok, hanem hazánkból és Szerbiából nagycsaládos egyesületek küldöttei, valamint Budakalászról a magyar cserkészek vettek részt.

A könyvismertető előadáson lehetőség volt kérdések feltevésére, s az alábbiakban az elhangzottak közül három fontosat ismertetek, amelyekre az előadó nem válaszolt. Feltételezem, hogy a szomszéd ország vendégjogát nem akarta megsérteni:

1. Mikor fogja I. Ferenc pápa őszentsége gróf Esterházy János katolikus mártírt boldoggá avatni?
2. Mikor hajlandó rehabilitálni a Szlovák Parlament gróf Esterházy János mártírt, szlovák felfogás szerint háborús bűnöst?
3. Mikor fog önkritikusan bocsánatot kérni a szlovák államvezetés a szlovákiai magyarok ellen a II. világháborút követően végrehajtott tömegűldözésért?

2014. szeptember 7 vitéz Hábel György, ny. főmérnök (Budapest)

Csehszlovákiából kétszer (1928, 1945) kiüldözött magyar